

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ

Катерина КАТЕРИНЧУК професор кафедри приватного та публічного права навчально-наукового інституту права та сучасних технологій навчання Київського національного університету технологій та дизайну, доктор юридичних наук, доцент

Ольга МАЦЮК, студентка Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Кожного року люди стикаються з новими глобальними проблемами, але явище работоргівлі існувало протягом усієї історії людства. Це поняття включало в себе продаж та покупку людей, тобто особу вважали певним майном власника. У 1861 році у Російській імперії скасували кріпацтво, але у другій половині ХХ ст. гостро постає питання про торгівлю людьми.

Різними аспектами такого суспільно небезпечного діяння як торгівля людьми займалися такі вчені: В. Панов, С. Шашков, Ч. Ломброзо, Г. Зорін та інші.

Проблема торгівлі людьми постає перед багатьма країнами світу, і Україна не стала виключенням. Держава зобов'язана захищати особу, а також впроваджувати заходи щодо протидії торгівлі людьми, адже людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України).

Торгівля людьми – здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачі, приховування чи отримання людей шляхом погрози силою або її застосування чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи вразливістю стану або шляхом підкупу у вигляді платежів чи вигод для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу. Таке визначення торгівлі людьми дає «Протокол з попередження торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми», який доповнює Конвенцію ООН про боротьбу з транснаціональною організованою злочинністю[1]. Відповідно до Кримінального кодексу України вище зазначені дії визнаються злочином (ст. 149 КК України).

Торгівля людьми має різні види, серед яких примусова праця, рабство, звичаї, подібні до рабства, сексуальна експлуатація, використання у порнобізнесі, примусова вагітність, вилучення органів, проведення дослідів над людиною, використання у жебрацтві, втягнення в злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, продаж дитини[2]. Потерпілим від торгівлі людьми може стати будь хто: чоловіки (трудова експлуатація), жінки (сексуальна експлуатація) та діти.

Особи які вчиняють кримінальне правопорушення наживаються на тяжкому становищі людей. Зокрема, головними факторами, що дозволяють заманювати в свої мережі жінок, експерти називають злидні і нерівність. Досвід попередніх криз у галузі охорони здоров'я показав, що жінки в

екстремальних умовах піддаються підвищеному ризику стати потерпілим від кримінального правопорушення, що передбачене статтею 149 Кримінального кодексу України. Експерти вважають, що це відбувається і в умовах пандемії COVID-19. Таким чином, вони виявляються ще більш беззахисними перед торговцями «живим товаром»[4]. Також під час пандемії більшість громадян повернулися до своїх країн. Не виключено, що багато з них є постраждалими від торгівлі людьми та потребують комплексної допомоги.

Перші міжнародні угоди щодо запобігання торгівлі людьми ототожнювали її з торгівлею жінками, насамперед для цілей їх сексуальної експлуатації. Це пояснюється тим, що саме торгівля жінками з метою примусового використання в проституції отримала широке розповсюдження в сучасному світі як один з найбільш прибуткових видів бізнесу [3, с. 15]. Для допомоги потерпілим особам від торгівлі людьми, українське законодавство гарантує комплексну допомогу, а також матеріальні виплати.

На виконання Закону України «Про протидію торгівлі людьми» та з метою посилення роботи у зазначеному напрямку діяльності створена система протидії торгівлі людьми та надання допомоги постраждалим особам:

- затверджено план щомісячного впровадження у 2020 році методичних рекомендацій Міністерства соціальної політики України для реалізації Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року у Скадовському районі;
- затверджено порядок встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, порядок взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми;
- затверджено порядок виплати одноразової матеріальної допомоги постраждалим особам;
- затверджено стандарти надання послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми;
- налагоджена тісна співпраця з громадськими організаціями, які працюють у цій сфері [5]. Така система може допомогти багатьом потерпілим, а також захистити громадян, які перебували в експлуатації.

Отже, в більшості випадків через економічний стан громадяни різних країн, зокрема і України, шукають «кращого життя», виїжджаючи за кордон. На нашу думку, щоб зменшити випадки торгівлі людьми необхідно підвищити обізнаність населення (різні інформаційні заходи), а також обов'язковим є надання комплексної допомоги. Так, як одна з головних причин міграції – це незадовільний економічний стан, то важливим для України є створення нових робочих місць з достойною заробітною платою. Люди повинні бути обачними та обізнаними, щоб не потрапити до рук осіб які хочуть вчинити кримінальні правопорушення за ознаками статті 149 Кримінального кодексу України, а якщо і сталася така ситуація, людина повинна знати, що може звернутися до відділу поліції/служб соціального захисту населення. Тож необхідно створювати і розвивати служби

соціального захисту, закордонні дипломатичні установи та інші спеціалізовані заклади, що здійснюють допомогу постраждалим від торгівлі людьми.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Протидія торгівлі людьми URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robotata-zahist-prav-ditini/protidiya-torgivli-lyudmi>
2. Міністерство соціальної політики України. Торгівля людьми. Основні поняття та види експлуатації URL: <https://www.msp.gov.ua/news/16080.html?PrintVersion>
3. Казначеев Д. Г. Історичні аспекти торгівлі людьми. *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 13-16
4. Доповідь ООН: пандемія посилила загрозу торгівлі людьми, особливо для жінок і дівчаток. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/dopovid-oon-pandemiya-posylyla-zagrozu-torgivli-lyudmy-osoblyvo-dlya-zhinok-i-divchatok/
5. Протидія торгівлі людьми в умовах карантину. URL: <https://skadovsk-rda.gov.ua/protidiya-torgivli-ljudmi-v-umovah-karantinu-1586269096/>

РІВНІСТЬ ПРАВ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК У СФЕРІ ПРАЦІ

Катерина МАРЧУК, здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Стаття 2 прим 1 Кодексу законів про працю України встановлює обов'язок дотримуватись рівності трудових прав громадян. Забороняється будь-яка дискримінація у сфері праці, зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей, пряме або непряме обмеження прав працівників залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я, інвалідності, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД, сімейного та майнового стану, сімейних обов'язків, місця проживання, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, участі у страйку, звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим працівникам у захисті їх прав, повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», а також сприяння особі у здійсненні такого повідомлення, за мовними або іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання [1].